

Kanserli Çocuklar için A?r? Dayan?kl?l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kanserli Çocuklar için A?r? Dayan?kl?l?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24271>

Özet

Kanserli Çocuklar için Ağrı Dayanıklılık Ölçeği (KÇA-ADÖ), **kanser** tanısı almış çocuk ve ergenlerde ağrı ile başa çıkma ve ağrıya rağmen günlük yaşam aktivitelerini sürdürme yeteneği olan **ağrı dayanıklılığı** yapısını ölçmek amacıyla uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle **pediatrik onkoloji** alanında, kronik veya tekrarlayan ağrı deneyimleyen hastaların psikosozyal adaptasyon düzeylerini değerlendirmek için kritik öneme sahiptir.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Bektas ve Kudubes (2021) tarafından gerçekleştirilmiş olup, Türk kültürü bağlamında geçerlik ve güvenilirlik analizleri başarıyla tamamlanmıştır. Bu uyarlama çalışması, klinisyenlere ve araştırmacılara Türk popülasyonunda **ağrı yönetimi** stratejilerinin etkinliğini değerlendirmede standartlaştırılmış bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kanserli Çocuklar, **Ağrı Dayanıklılığı**, Pediatrik Onkoloji, **Psikometrik Özellikler**, **Uyarlama**, Hemşirelik, Çocuk Sağlığı.

Yazarlar

Bektas, M., Aslı AKDENİZ KUDUBE.

Amaç

Kanserli Çocuklar için Ağrı Dayanıklılık Ölçeği'nin temel amacı, **kanser** tedavisi gören veya kanser sonrası dönemde bulunan çocuk ve ergen hastaların ağrıya yönelik psikolojik tepkilerini ve davranışsal esnekliklerini nicel olarak belirlemektir. Ölçek, ağrıyı azaltmaya odaklanmak yerine, ağrının varlığına rağmen bireyin yaşam hedeflerine ve değerlerine uygun davranışlar sürdürme kapasitesini ölçmeyi hedefler.

Bu ölçek, hemşirelik ve psikoloji alanlarında, hastaların **ağrı dayanıklılığı** seviyelerini belirleyerek, bireyselleştirilmiş psikosozyal müdahale programlarının (örneğin, Kabul ve Kararlılık Terapisi - ACT temelli yaklaşımlar) planlanmasına ve etkinliğinin izlenmesine olanak tanır. Yüksek dayanıklılık skorları, daha iyi yaşam kalitesi ve daha az fonksiyonel kısıtlılıkla ilişkilidir.

Yapı

Ölçek, psikolojik bir yapı olan **ağrı dayanıklılığı** (pain flexibility) kavramını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle Kabul ve Kararlılık Terapisi (ACT) çerçevesinden türetilmiştir ve iki temel bileşeni

içerir:

Akr? Kabulü (Pain Acceptance): Bireyin akr? duyuların?, düüncelerini ve duyguların? yargılamadan veya kontrol etmeye çalmadan deneyimlemeye gönüllü olmasıdır. Bu, kaçınma davranışların?n azalması anlamına gelir.

Değer Odaklı Eylem (Values-Based Action): Akr?ya rağmen, bireyin kendi için önemli olan amaç hedeflerini ve aktivitelerini sürdürme kararlılığıdır. Kanserli çocuklarda bu, okula gitme, arkadaşlarıyla oynama veya tedaviye uyum gibi davranışlar kapsar.

KÇA-ADÖ, bu iki bileşenin entegre bir ölçümünü sağlayarak, çocuğun akr? deneyimi karışındaki adaptif ve esnek tepkilerini değerlendirir. Ölçeğin, **kanserli çocuklar** popülasyonunda bu yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiği belirtilmiştir.

Geçerlik

Bektas ve Kudubes (2021) tarafından yürütülen Türkçe uyarılma çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliği ve kültürel uygunluğu detaylı bir şekilde incelenmiştir. Çalışmada, orijinal ölçeğin yapısal modelinin Türk popülasyonunda da korunduğu gösterilmiştir. Geçerlik analizleri şunları içerir:

Kapsam Geçerliliği: Uzman görüşleri alınarak ölçek maddelerinin akr? dayanıklılığı yapılarını yeterince temsil edip etmediği değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliliği: Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak, ölçeğin alt boyutlarının teorik modele uygunluğu test edilmiş ve kabul edilebilir uyum indeksleri elde edilmiştir. Bu, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı psikolojik yapıyı ölçtüğünü kanıtlar.

Ölçüt Bağıntılı Geçerlik: Ölçeğin, benzer yapılar ölçen diğer araçlarla (örneğin, amaç kalitesi veya akr? yitimi ölçekleri) beklenen yönde anlamlı korelasyonlar gösterip göstermediği incelenmiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, iç tutarlılık ve zamana karşı kararlılık açısından değerlendirilmiştir. Türkçe versiyonun, yüksek düzeyde güvenilir bir ölçüm aracı olduğu tespit edilmiştir. Güvenirlik bulguları genellikle şunları kapsar:

İç Tutarlılık (Cronbach Alfa): Ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında maddeler arasındaki tutarlılığın yüksek olduğu (genellikle 0.70'in üzerinde) saptanmıştır. Bu, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Belirli bir zaman aral???yla (örne?in 2-4 hafta) ayn? deneklere uygulanan ölçek sonuçlar? aras?ndaki korelasyonun yüksek oldu?u belirlenmi?tir. Bu, ölçe?in zaman içinde kararlı sonuçlar verdi?ini gösterir.

Faktör Analizi

Kanserli Çocuklar için Akr? Dayan?kl?lk Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal???mas?nda, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü do?rulamak amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm???tır. Çal???mada muhtemelen Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) tercih edilmi?tir. DFA, orijinal ölçe?in teorik olarak belirlenmi? faktör yap?s?n?n (genellikle tek boyutlu veya iki boyutlu) Türk örnekleminde de geçerli olup olmad???n? test etmi?tir.

Analiz sonuçlar?, ölçe?in orijinal yap?s?yla uyumlu oldu?unu ve faktör yüklerinin yeterli düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in Türk **çocuk** popülasyonunda akr? dayan?kl?lk ölçe?i olarak geçerli bir şekilde ölçmek için uygun bir iç yap?ya sahip oldu?unu kan?tlamaktadır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale) (Orijinal ölçek yap?s?na ba?lı olarak Likert tipi derecelendirme kullan?ld??? varsay?lm???tır.)

Language Available: Türkçe, Orijinal Dil (Genellikle İngilizce).

Population Group: **Kanserli Çocuklar** ve Ergenler.

Age Group: Genellikle 8-18 ya? aras? (Orijinal ölçe?in hedefledi?i ya? aral???na ba?lı olarak).

Population Details: Kanser tan?s? alm??, tedavi gören veya takibinde olan pediatrik hastalar. Çal???mada kullan?lan örneklem grubu detaylar? için 2021 referans?na bak?lmaldır.

Test Methodology: Nicel ara?tırma yöntemleri kapsamında, psikometrik analizler için kesitsel tasarım kullan?larak toplanan verilerle uygulanm???tır.

Anahtar Kelimeler

Akr? Yönetimi, Psikososyal Adaptasyon, **Pediyatrik Hem?irelik**, **Kanserli Çocuklar**, Yaşam Kalitesi, Psikometrik Ölçekler, Kabul ve Kararlılık Terapisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: asliakdeniz@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Aslı AKDENİZ KUDUBE?)

Correspondence Address: Aslı AKDENİZ KUDUBE?, İletişim adresi e-posta yoluyla sağlanmaktadır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazardan (Aslı AKDENİZ KUDUBE?) izin alınması gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda izin prosedürleri referans makalede belirtilmişi olabilir.

Ücret: Belirtilmemiştir (Genellikle akademik araştırmalar için ücretsizdir, ancak ticari veya klinik kullanım için ücret talep edilebilir).

Test Yılı: Türkçe uyarlama çalışması yayınlandı yılı 2021'dir.

Kaynaklar

Bektas, M., & Kudubes, A. A. (2021). Psychometric characteristics of the Turkish version of the pain flexibility scale for children with cancer. *Journal of Pediatric Nursing*. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2021.09.011>

Makalenin tam metnine ScienceDirect üzerinden erişim sağlanabilir: [sciencedirect.com](https://www.sciencedirect.com)

Kanserli Çocuklar için Ağrı Dayanıklılık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçek maddeleri, ölçeğin geliştiricisi ve uyarlayıcısı tarafından telif hakları nedeniyle korunmaktadır. Kullanım için sorumlu yazara (Aslı AKDENİZ KUDUBE?) başvurulması gerekmektedir. Maddeler, ağrıya rağmen önemli aktivitelere devam etme ve ağrı duygularını kabul etme eğilimini ölçen Likert tipi ifadelerden oluşmaktadır.